

Begejstringen ind i den yngre Slægt om Folkets Frihed — jeg taler om Forholdene i Almindelighed — træde nu frem og proklamere Standpunktet: Provisoriet. Naar Folk, som man hidtil har troet hørte til de grønne Kræer, nu stille sig saaledes, hvorledes gaar det da med de mange visne Grene? Naar der i et saadan Samsund i disse senere Aar, efterat der i Spidsen for Regjeringen er kommet en Mand, der vedtjender sig Provisoriet, kan opbynde sig en saadan Demoralisation netop i de Kredse af vort Samsund, som med Hensyn til den strenge Lovlighed og Retfærdighed, med Hensyn til Evnen til at bidrage hos Befolkningen til at reise Retsfølelsen og styrke og have den, denne Følelse, der er ubetalelig for et Samsund. — jeg siger, naar i disse saa Aar Oppositionen har naaet en saadan Høide i de saakaldte civiliserede Lag i vort Samsund, da er det paa Lide, mine Herrer, at vi se Faren, da er det paa Lide, at vi ikke tale med hverandre om Dit og Dat, om Smaat til den ene Side og Smaat til den anden, men at vi fatte, hvad det gjælder. Det gjælder, siger den høitærede Conseilspræsident, ikke Andet, end at Folkethinget vil have Overherredømmet, og saalænge Folkethinget vil have Overherredømmet, saalænge faae vi ikke Fred. Maa jeg være saa fri at overlatte dette Ord, thi jeg tror ikke, at det kan forstås ret i den Situation, hvori vi befinde os. Dette, at Folkethinget efterat have sagt Ja til 51 Millioner for et Finantsaar, hvad der altsaa for et Land paa 2 Millioner Mennesker vil sige 25 à 26 Kr. pr. Individ, har troet at maatte tillade sig Ret til at negte nye ukjendte Fordringer, ved hvilke man — ialtfald hvad nogle af dem angaar — vilde bryde med den hidtilværende Tradition og Forstaaelse mellem Lovgivningsmagtens forskjellige Faktorer, dette Dovesyffe af Folkethinget, at det mente, at her var der en Grænse, hvor ogsaa vi havde en lille Smule Ret til at sige Nei, — det bliver i Conseilspræsidentens konstitutionelle Sprog et Forsøg paa Overherredømme. Naar vi da, efter at have votet dette: at sige, at der var en Grænse for vor Eftergivenesshed og Smøbekommen, sendes ud til Vælgerne — den høitærede Conseilspræsident har jo sagt, at han vilde spørge Vælgerne — og de svare høfligt ved at sende os ind igjen og give deres Mening tilkjende derved, at de sige: Vi synes, at disse Folk ere meget mekgjortlige, naar de ere gaaede saa vidt, der er tilvisse Mange af os, som ikke paa nogen Maade vilde gaa dertil, men nu, da de have gjort det og ere enige derom, ville vi ikke sige Noget til, at de ere gaaede saa vidt, saa siger Ministeren igjen: Nu ville Vælgerne gennem deres Repræsentanter have Overherredømmet. Nei, det er slet ikke Stillingen; men dersom den høitærede Minister vil erindre, hvad hans officielle Organ, „Berlingske Tidende“, skrev i Foraaret — og jeg behøver ikke at nævne et enkelt Organ, jeg kunde

nævne flere —, saa sagde man: Hvad gjør det, om en Høiemand mere eller mindre falder ved Valgene til Folkethinget, det er slet ikke det, der er Spørgsmaal om; men Spørgsmaalet er, at vi skulle vise, at vi kunne regjere uden Hensyn til Folkethinget. Og turde det dog ikke være den rigtige Betegnelse for nærværende Situation, ikke dette, at vi have et Folkething, som er tilbøieligt til at ville tiltage sig en Magt, som Forsatningen ikke hjemler, men dette, at vi have et Ministerium, som er tilbøieligt til at ville tiltage sig en Magt ligeoverfor Folkethinget, som jeg heller ikke tror, Forsatningen hjemler, det vil sige, det vil have Ret til, hvordan det end gaar, at blive fiddende, det vil have Ret til at lene paa en midlertidig Finantslov med egne Bevillinger og Efterbevillinger, uden at bekymre sig om, om det har en aarlig Finantslov eller ikke, og med Udsigter i Fremtiden, — ja, Gud maa vide, hvilke. Naar jeg hører — og det er jo en træffelig Udsigt — de to ærede Jurister fra Kjøbenhavns Universitet (Boos) og Folkethingetsmanden for Kjøbenhavns 1ste Valgekreds (Nimeskab), saa faar jeg ikke andet Indtryk end, at det er en ret fornøielig Tilstand; de klynge sig om den høitærede Conseilspræsident og mene, det skal nok gaa. Jeg beklager den nuværende Tilstand og det nuværende Spild af Kræfter og de Forsøg, som hele Situationen fører med sig — jeg siger ikke direkte en enkelt Mands Forsøg, men det Forsøg, der ligger i Situationen paa at trykke Folkethingets Stilling ned. Jeg beklager høilig hele denne Stilling, og jeg begriber ikke og har aldrig kunnet begribe, hvor nogen Mand, det være sig i Regjeringen selv eller udenfor Regjeringen som dens Tilhænger, kan tro, at et lille Folk som det danske, har Gaan af, eller at deres Fædreland kan være tjent med, at det store almindelige Vælgerfolk ikke er istand til at gjøre sin Mening anderledes gjældende igennem dets Repræsentanter, end at de kun sidde her for at være Tjenere for Regjeringen og dens Venner. Det forekommer mig, at Regjeringen og dens Venner, selv om de vare Modstandere af Folkethinget, maatte glæde sig høilig paa det Folks Vegne, som de tilhøre, naar man havde et Folkething, som havde, hvad man i daglig Tale kalder Ben i Næsen, som havde Villie til at hævde Folkets Frihedsret, naar den blev angreben, altsaa ogsaa Villien til at sætte en vis Grænse for, hvad det vil bevilge, og derefter havde Krav paa, at Betingelserne ere tilstedet for overhovedet at kunne arbejde. — Det var nu den høitærede Ministers Overherredømme, som jeg ikke kan forklare paa anden Maade, end at det i Virkeligheden betyder: Saalænge Folkethinget ikke underkaster sig saaledes, at det bliver i det Øieste en raadgivende Forsamling, hvis Raad man ikke behøver at foragte, saalænge faae vi ikke Betingelserne for en rolig Udvikling heri Landet. Nu staar den høitærede Conseilspræsidents Udtryk for